

Creatieve wegen naar transitie

Waarom wou men in Totnes zonnig een ingrijpende transitie ondergaan? Eén van de achterliggende ideeën is het concept van piekolie. Al in 1956 tekende de Amerikaanse Shell-geofysicus M. King Hubbert een veelzeggende curve om aan te geven hoe de oliewinning van een bron stijgt, een piek bereikt, en daarna daalt. Elke oliebron, elk land en uiteindelijk de hele wereld heeft een piekmoment. Op dat moment daalt de oliewinning wereldwijd omdat de bronnen leeg raken of omdat het economisch niet meer rendabel is om de steeds moeilijker bereikbare olie op te pompen. De onvermijdelijke olieschaarste zal een grote impact hebben op onze levenswijze, oordeelde men in Totnes. En in Gent: Transitie initiatief Gent is actief in vijf wijken en telt al een zestigtal mensen die zich regelmatig engageren. Als ik het Lousberghparkje kom binnengefietst, is het maandelijkse transitiecafé aan de gang. Mensen uit de verschillende transitiewijken ontmoeten elkaar en wisselen ideeën uit.

Hoe ben je zelf bij Transitie initiatief Gent betrokken geraakt?

DEBBIE Toen ik de opleiding 'Ecologische filosofie en politiek' bij Aardewerk volgde, bracht een andere deelnemer een bezoek aan Totnes. Hij kwam zeer geïnspireerd terug van de reis. Zijn enthousiasme was zo aanstekelijk dat we besloten om de theorie van onze opleiding met- een in de praktijk om te zetten.

Het Engelse stadje Totnes staat bekend als de eerste transition town: een gemeenschap waar de bewoners zich inzetten om minder energie en grondstoffen te verbruiken. Ze maken de overgang van olie-afhankelijkheid naar een veerkrachtige samenleving, die kan bogen op eigen kennis en vindingrijkheid om te voorzien in energie, voedsel en mobiliteit. Het van creativiteit bruisende Totnes spreekt tot de verbeelding: van Engeland tot Japan, Australië en de VS springen de transitie-stadjes als pittige paddestoelen uit de grond. Ook onze regio laat zich niet onbetuigd: in 2008 ging Transitie initiatief Gent (TiG) van start. Op 17 september organiseert TiG samen met Vormingplus Gent-Eeklo de transitiedag 'Verbeeld je toekomst'. Ik ontmoet drijvende kracht Debbie Eraly en de gul lachende cabaretière en transitiefan Rona Kennedy in het nieuwe Lousberghparkje aan de Tarbotstraat.

TIM DESCHAUMES

RONA Ik leerde de transitiebeweging in Engeland kennen via een vriendin die opgroeide in Totnes. Ze vertelde over de volkstuintjes en andere transitieprojecten. Ik zat ook in de ecologische beweging en nam deel aan allerlei ludieke acties met gekke kostuums (*lacht*). Mijn vrienden dachten daar al lang na over het dreigende probleem van de piekolie. 'Komaan mensen, denk een keer na!', riepen ze toen al. Het piekolieconcept was erg verweven met de ecologische beweging. Het transitiedenken dat in 2005 opkwam, had daar duidelijke raakvlakken mee. Het was ook een zoektocht naar een andere manier van leven. De transitiebeweging vind ik zo interessant omdat ze een breder draagvlak heeft en ook mensen buiten de groene of anarchistische beweging aanspreekt.

Het heeft lang geduurd vooraleer piekolie bekend werd in Vlaanderen. Ging het in Engeland sneller?

DEBBIE De problematiek van piekolie is bekend geworden in de transitiebeweging dankzij Rob Hopkins en de

Amerikaanse schrijver Richard Heinberg. Vlakbij Totnes ligt het Schumacher College, dat zich toespitst op de studie van duurzaamheid. De schattingen wanneer de globale piek wordt bereikt, lopen zo'n tien jaar uiteen. Volgens sommigen is de piek nu al bereikt, volgens anderen hebben we nog tien jaar respijt. Maar de olie raakt hoe dan ook op. Het exacte moment doet er niet toe: het komt er snel aan en we moeten ons erop voorbereiden. Daar heb je in principe twintig jaar voor nodig. Zoveel tijd hebben we waarschijnlijk niet meer. Hoe sneller we ons aanpassen, hoe beter. Hoe beter ook we de overblijvende fossiele brandstoffen kunnen gebruiken om de overschakeling in goede banen te leiden.

De problemen die op ons afkomen moeten we zien als kansen, niet als bedreigingen.

De transitiebeweging kan pas slagen, zegt Hopkins, als ze inclusief is: mensen uit diverse lagen van de bevolking en diverse ideologieën moeten er samen aan werken.

DEBBIE Dat is inderdaad belangrijk, maar niet gemakkelijk. Eerst moet je de beweging opstarten en slagkracht geven met mensen die ervoor gaan. Je begint met het laaghangend fruit, de mensen die er al gevoelig voor zijn. We proberen om zo breed mogelijk mensen aan te trekken. Qua leeftijdscategorieën lukt dat goed, maar sommige groepen, zoals de moslimgemeenschap, bereiken we nog niet.

RONA Het leuke aan de transitiebeweging is dat ze breed en lokaal is. Een jonge moeder met kinderen, werkende mensen, oudere mensen, ze kunnen allemaal iets bijdragen.

Gent is een veel grotere stad dan Totnes. Werken jullie daarom vanuit verschillende wijken?

DEBBIE Gent is inderdaad te groot om op zich een *transition town* te zijn. We beslisten al snel om vanuit de wijken te werken. We zijn van meet af aan gestart in vijf wijken, ook met de bedoeling om buiten het groepje van bekenden en overtuigden te treden. We dwongen onszelf om met onze burens te praten. Dat is essentieel, maar het is niet de gemakkelijkste weg: je botst vaak op weerstand. Door buurtinitiatieven kan je die voor een deel wegwerken. We organiseren picknicks of laten buurkindjes een toetje maken in de bakfiets. Dat zijn kleine dingen waaruit een gemeenschapsgevoel ontstaat. Transitie gaat niet alleen over de grote groene ideologieën en ecologische uitdagingen, maar ook over de samenhang tussen mensen. Iedereen maakt zich zorgen over een goede toekomst voor zijn kinderen, en die heeft niet alleen met het milieu te maken.

RONA Daarom houd ik ook van *co-housing*. Zoeken naar een woonformule waarin je met een groep mensen goede burens wordt, samen aankopen doet, ecologisch bouwt, auto's deelt... Je kunt zoveel dingen delen. Niet

iedereen moet een wasmachine hebben en een resem gigantische kamers. Het is plezieriger, efficiënter en beter voor het milieu.

Op die manier leefruimte met elkaar delen, vraagt dat geen stevige mentaliteitsverandering? Of groene diehards?

DEBBIE In Ledeberg hebben we een huis waar het voedselteam zit. Op de eerste verdieping is er een groep vrouwen die bij elkaar komt om samen te haken en te breien. Zij delen die ruimtes en werken samen. In dat huis ontstaat er een dynamiek. De bezoekers zijn niet per se allemaal overtuigde groenen. Maar zo'n plek is wel nodig om te experimenteren. Een voedselteam is redelijk *low profile* maar het kan wel de start zijn om andere transitie-initiatieven te starten. Sinds het huis er is, is het sociaal netwerk in onze buurt versterkt.

Hoe kunnen mensen zelf deelnemen? Heb je voor kennis nodig?

DEBBIE We organiseren regelmatig activiteiten waaraan iedereen kan deelnemen. Vorig jaar was er in Ledeberg de fabricoleermarkt: mensen leren er aan elkaar hoe je dingen kunt herstellen, afval hergebruiken, vegetarisch beleg maken... We hebben buurtbewoners ook rechtstreeks gevraagd hoe ze zelf kunnen meewerken. Mensen vergeten welke kwaliteiten ze hebben en wat ze aan anderen kunnen bieden. Je hebt zeker geen specifieke opleiding nodig om een meerwaarde te bieden voor transitie.

RONA Mijn theatergezelschap *Fou de Coudre* heeft samen met het Brusselse *City Mine(d)* en *Foire au savoir faire*, ook een fabricoleermarkt, een wafelbank ontwikkeld. Het is een bank zonder geld maar mét wafels. Je mag pas je tanden in een wafel zetten na een gesprek met een bankier die peilt naar je talenten. Waar ben je goed in? Wat doe je graag? Wat zou je doen als niemand je zou betalen? Als geld niet zou bestaan, wat zou je blijven doen? Zo laat je mensen nadenken over hun talenten en onderzoek je hoe je die kunt inzetten in lokale projecten.

Er zijn thematische werkgroepen over voedsel en onderwijs.

DEBBIE De interesses en talenten van mensen komen tot uiting in die werkgroepen. In Gent is er een voedselwerkgroep, in het Rabot werken ze rond mobiliteit met bijvoorbeeld het bakfietsproject. We hebben ook een werkgroep rond onderwijs. Er is ook interesse vanuit de stad en enkele scholen. De bedoeling is om de transitie-ideeën te vertalen naar jongeren. We zouden graag een proeftraject uitwerken in een school, maar dat vraagt tijd en professionaliteit. We blijven een vrijwilligersbeweging, waardoor sommige initiatieven minder snel vooruit gaan dan we willen.

Hoe is de verhouding met de Stad Gent? Zij hebben gelijkaardige initiatieven, zoals het Klimaatverbond.

DEBBIE Wij zijn één van de partners die bij het Klimaatverbond worden betrokken. Heel veel van die ideeën leunen nauw aan bij de transitiebeweging. Wij werken

van onderuit, zij meer van bovenuit. We versterken elkaar. Voor bepaalde projecten waar we geld voor nodig hebben, subsidieert Stad Gent ons. We proberen dat wel te beperken. Geld belemmert vaak je creativiteit: je koopt er iets mee zonder je af te vragen hoe je het op een andere manier verkrijgt. In plaats van een gesubsidieerde groentebak uit een tuincentrum te kopen, timmeren wij er zelf één in elkaar met afvalhout van een aannemersbedrijf en gebruiken we restjes verf van Tintelijn.

Wat is jullie houding tegenover het gebruik van nieuwe technologieën om jullie doelstellingen te bereiken?

DEBBIE Transitie staat zeker niet voor *back to basics* of angst voor technologie. We hebben er wel een gezonde kritische houding tegenover. We mogen niet blijven denken dat technologische ingrepen alleen onze problemen zullen oplossen. Op dat vlak zijn we terughoudend. Ons energieverbruik zal sowieso moeten dalen, maar onze energievoorziening kan wel aangevuld worden door nieuwe technologieën zoals zonne-energie.

Zien mensen er niet tegenop dat ze hun levensstijl moeten omgooien?

DEBBIE Ze zouden blij moeten zijn dat ze hem kunnen omgooien! De problemen die op ons afkomen, moeten we zien als kansen, niet als bedreigingen. Veel mensen hebben wel een crisissituatie nodig om die stap te zetten. Het gaat inderdaad over het ingrijpend aanpassen van je levenswijze, want transitie gaat niet alleen over piekolie en klimaat, maar ook over levenskwaliteit, over innerlijke transitie.

Na de transitiedag zijn er tal van creatieve workshops, zoals de comedyworkshop die Rona begeleidt. Wat is de link tussen transitie en artistieke creativiteit?

DEBBIE De transitiedag van 2010 bood een theoretische benadering over toekomstbeelden. Dat was een interessante invalshoek, maar als je een gewenste toekomst voor ogen hebt, is het motiverend om je daar een concrete voorstelling van te maken. Door met verschillende creatieve trajecten te werken, hopen we om onze toekomstvisies te verbeelden of tastbaar te maken.

RONA Om je leven te veranderen, moet je kunnen dromen. Dromen maken deel uit van het leven. Je kunt ze vorm geven door animatiefilms te maken, te tekenen én te lachen. Want jezelf relativeren vind ik heel belangrijk. Als je jezelf te serieus neemt, heb je een imagoprobleem: ecologische mensen zijn keisaai en dragen geitenwollensokken! Dat klopt absoluut niet. Door humor te gebruiken kan je lachen met je gewoontes of kun je gekke toekomstbeelden oproepen.

Zo kun je ongeremd over de toekomst dromen.

RONA Om een andere toekomst te bedenken, moet je heel creatief zijn. Je kunt niet gewoon zeggen: ik laat het op mij afkomen, ik zie het niet zitten om te *consuminderen*. Je moet buiten je comfortzone treden en comedy is iets wat je op die plek brengt. Het is een andere manier van kijken naar de wereld. Een ondersteboven gedraaide manier van kijken, die helemaal niet politiek correct is! (*lacht uitbundig*) *If I can't dance, it's not my revolution*, zei Emma Goldman al.

Links

Transitie initiatief Gent:
www.gent.transitie.be
Transitie Vlaanderen:
www.transitie.be
Transition Town Totnes:
www.transitiontowntotnes.org
Transition Culture (Rob Hopkins):
transitionculture.org
Transition Network:
www.transitionnetwork.org
Gents Klimaatverbond:
www.gentsklimaatverbond.be

Samen de toekomst ontwerpen

Creatieve wegen naar transitie

Hoe zie jij de toekomst? Hoe zouden we kunnen leven in 2050? Lukt het zonder fossiele brandstoffen?

Is de wereld properder en rechtvaardiger? Rijden we weer met paard en kar? En hoe zit het met de stadslandbouw? Transitie Gent en Vormingplus lanceren een traject om samen op een creatieve manier aan de slag te gaan over positieve toekomstbeelden. Laat je inspireren door transitiedenkers en door voorbeelden van overal ter wereld en geef daarna je ideeën vorm in een verhaal, een beeldend kunstwerk, een animatiefilm of een heuse comedy act. Op dit lanceringsmoment kan je in korte workshops proeven van een werkvorm. Daarna kan je meedoen aan de uitgebreide workshops in oktober en november (zie verder) en meewerken aan een eindproduct.

Programma

- 13u Welkom – Transitie in Gent door Gentse transitie's
- 13.30u De transitiebeweging: blauwdruk of wit blad? door Rudy Dhont
- 14.30u Inspiratie van over de hele wereld door Steven Vromman
- 15u De wereld van 2050. Stand-upcomedy door Rona Kennedy
- 15.30u Start workshops
- 17u Minitoonmoment en café
- 18u Einde

Doorlopend: verhalen voor en door kinderen.

- Zaterdagmiddag (13u-18u): 17 september 2011
- Steinerschool Gent, Kasteellaan 54, Gent
- Rudy Dhont, Steven Vromman, Rona Kennedy
- € 5 (kinderen gratis)
- Code: Proj. 811

I.s.m. Transitie initiatief Gent. Met steun van Stad Gent

Move the future

Stop-motion animatiefilm

Stop-motion is een eenvoudige animatietechniek die erin bestaat figuurtjes stap voor stap te verplaatsen in een decor. Een tafel, enige rekvisieten, een goede belichting, een animatieprogramma en een goed idee volstaan om een filmpje te maken. In deze workshop leren we de basisbeginselen kennen en toepassen. Na een korte introductie, gaan we meteen aan de slag. Met deze techniek kunnen we zelf een volledig nieuw verhaal en eigenlijk ook een nieuwe wereld creëren. Hoe zal onze toekomstige wereld eruit zien? Hoe willen wij dat die eruit zal zien? We maken samen een korte animatiefilm. Kom je ideeën in beeld brengen!

- 4 vrijdagavonden (19.30u-22u):
23, 30 september + 7, 14 oktober 2011
 - Vormingplus
 - Koen Vromman
 - € 30
 - Code: Proj.812
- I.s.m. Transitie initiatief Gent en het Oezbekistaans Filmfonds.
Met steun van Stad Gent

Eco-comedy? Hoe zegt u?

Eco comedy – bestaat dat?

Nee zeker. Want ecologische mensen zijn ernstige hippies met zeer slappe lachspieren. Wij bewijzen het tegendeel: humor is de perfecte manier om mensen eerst te doen lachen en dan nadenken en dan weer lachen... ze lachen zich groen! Tijdens deze sessies leer je hoe humor en clownerie middelen zijn om mensen aan het lachen én aan het denken te zetten. Door eerst met jezelf te lachen, kun je je boodschap over een duurzame toekomst kwijt zonder dat het een preek wordt. Niet vergeten: humor is nooit politiek correct! Op vier avonden wordt een klein moment comedy in elkaar gebokst dat daarna ook getoond wordt aan het publiek!

- 4 maandagavonden (19.30u-22.30u):
26 september + 10, 24 oktober + 7 november 2011
 - Centrum voor Jonge Kunst,
Kasteel Claeys Bouüaert – theaterzaal,
Kasteeldreef 2, Mariakerke
 - Rona Kennedy
 - € 30
 - Code: Proj.813
- I.s.m. Transitie initiatief Gent.
Met steun van Stad Gent

ToekomstBeeld

Assemblage – recyclagekunst

Onze toekomst vorm geven, hoeft niet te betekenen dat we al het oude op de schroothoop gooien om plaats te maken voor meer nieuws. We kunnen het oude bekijken vanuit een ander perspectief, oude spullen een nieuw leven geven, even klutsen, samenvoegen of alles op z'n kop zetten... Een andere toekomst door met nieuwe ogen naar de wereld te kijken. We gaan met allerlei materialen en technieken op zoek naar een vorm die ons ToekomstBeeld visueel maakt. Dat ToekomstBeeld kan geïnspireerd zijn op een abstract begrip, een emotie, een sfeer, of op iets heel concreets zoals de voorstelling van een (droom)plek, een mensengroep, 'meer bomen in de stad'... Het eindproduct wordt daarna aan het publiek getoond!

- 4 donderdagavonden (19.30u-22.30u):
29 september + 6, 13, 20 oktober 2011
 - Dok Gent, Koopvaardijlaan 13, Gent
 - Helen Defever
 - € 30
 - Code: Proj.814
- I.s.m. Transitie initiatief Gent.
Met steun van Stad Gent

Een kort maar krachtig verhaal

Creatief schrijven

Het kortste kortverhaal ooit geschreven staat waarschijnlijk op naam van Hemingway. Het verhaal gaat als volgt: Te koop: kinderschoenen, nooit gedragen. Ook de Guatemaleekse schrijver Augusto Monterroso houdt het zeer kort; zijn bekendste verhaal luidt: Toen ik wakker werd, was de dinosaurus er nog steeds. Tijdens deze workshop zullen we onze verhalen iets uitbreiden en ons laten leiden door Cortázar die zegt dat de schrijver van het korte verhaal niet op punten moet winnen, maar op knock-out. We gaan aan de slag en schrijven verhalen die de lezer even doen halt houden en nadenken over onze toekomst en die van onze wereld.

- 4 maandagavonden (19.30u-22u):
24 oktober + 7, 21 november + 5 december 2011
 - Vormingplus
 - Bart van den Bossche
(schrijverspseudoniem Bart Koubaa)
 - € 30
 - Code: Proj.815
- I.s.m. Transitie initiatief Gent.
Met steun van Stad Gent

Stuur het de wereld in!

Creative wegen naar transitie

Op 9 december wordt Vormingplus voor even een grote teletijdmachine en krijg je een blik op de toekomst. De resultaten van de vier creatieve workshops worden getoond aan de wereld: fragmenten uit verhalen, animatiefilm, tentoonstelling van beeldende werken en comedy stukjes over een duurzame toekomst. Verder krijg je door 'the making of' een beeld van hoe dit alles tot stand kwam, en kan je bij een drankje andere transitiegeïnteresseerden ontmoeten.

- Vrijdagavond (19.30u-22.30u):
9 december 2011
 - Vormingplus
 - Lief Cuyvers
 - Gratis – wel vooraf inschrijven
 - Code: Proj.816
- I.s.m. Transitie initiatief Gent.
Met steun van Stad Gent

